

تحلیل استنادی مقالات مرتبط با حوزه طراحی شهری در پایگاه وب آف ساینس

بین سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰

محمدامین احمدی بنکدار^۱

نیکتا بهمن بیجاری^۲

مریم دانشور^{۳*}

M.daneshvar@srbiau.ic.ir

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۲/۴

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۸/۹

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش حاضر با هدف معرفی و بررسی مقالات پر استناد، نویسندگان برتر، مجلات برتر، موسسات دانشگاهی برتر، میزان همکاری بین نویسندگان و روند تولیدات علمی به تفکیک هر سال در حوزه طراحی شهری (Urban Design) کشورهای مختلف به ویژه ایران بر اساس داده های پایگاه علمی وب آف ساینس بین سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰ انجام گرفته است.

روش بررسی: پژوهش حاضر از نوع کاربردی علم سنجی است که به روش تحلیل استنادی انجام شده است. جامعه تحقیق را مقالات حوزه ی طراحی شهری که در پایگاه علمی وب آف ساینس ([Web Of Science](http://www.WebOfScience.com)) بین سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰ نمایه شده اند، تشکیل می دهد. جست و جو در پایگاه وب آف ساینس بر اساس ۴ روش صورت گرفت و بعد چند مرحله فیلتر کردن در نهایت تعداد ۱۷۸۹ مقاله مرتبط با حوزه طراحی شهری جهت تحلیل استنادی حاصل گردید. سپس داده های حاصله جهت تحلیل استنادی وارد نرم افزار تحلیل استنادی هیست سایت (HistCite) و نرم افزار ایجاد شبکه های علمی ووس ویور (Vosviewer) شد.

یافته ها: بر اساس نتایج حاصله مشخص گردید سال ۲۰۱۴ موفق ترین سال به لحاظ تولید مقالات پر استناد و کشورهای آمریکا، چین و استرالیا به ترتیب تولید کننده پر استنادترین مقالات حوزه طراحی شهری بوده و دانشگاه های برکلی آمریکا، یوتا آمریکا و میشیگان آمریکا به عنوان برترین موسسات دانشگاهی به لحاظ تولید مقالات پر استناد حوزه طراحی شهری قرار گرفته اند. در این میان کشور ایران در رتبه ۲۱ کشورهای جهان به لحاظ تولید مقالات پر استناد حوزه طراحی شهری قرار گرفته و همچنین دانشگاه های صنعتی امیرکبیر، شهید

۱- دانشجوی دکتری شهرسازی و مدرس گروه شهرسازی، موسسه آموزش عالی وحدت، تربت جام، ایران.

۲- دانشجوی دکتری شهرسازی، دانشکده هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی واحد مشهد، مشهد، ایران.

۳- استادیار، گروه شهرسازی، واحد مشهد، دانشگاه آزاد اسلامی، مشهد، ایران. * (مسئول مکاتبات)

بهشتی و تربیت دبیر شهیدرجایی به ترتیب به عنوان برترین موسسات دانشگاهی به لحاظ تولید مقالات پر استناد حوزه طراحی شهری در ایران قرار گرفته اند.

بحث و نتیجه گیری: با توجه به ماهیت میان رشته ای بودن دانش طراحی شهری و دخیل بودن رشته ها و دانش های گوناگون و مرتبط با این حوزه، نیاز است جهت بهبود کیفیت پژوهش های آتی، همکاری میان دانشگاه های مختلف و ایجاد ساز و کارهای تشویقی برای پژوهشگران این حوزه افزایش یابد.

واژه های کلیدی: تحلیل استنادی، مقالات، طراحی شهری، وب آف ساینس.

Citation analysis of articles related to the field of urban design in the Web of Science database between 1985 and 2020

Mohammadamin Ahmadibonakdar¹

Nikta Bahmanbijari²

Maryam Daneshvar^{3*}

M.daneshvar@srbiau.ic.ir

Admission Date: April 24, 2022

Date Received: October 31, 2021

Abstract

Background and Objective: This study aims to introduce and review top cited articles, top authors, top journals, top academic institutions, the level of cooperation between authors and the process of scientific production separately each year in the field of urban design of different countries, specially iran based on data from the Web of Science database between 1985 until 2020.

Material and Methodology: The present research is an applied scientometrics type that has been done by citation analysis method. The research community consists of articles in the field of urban design that were indexed in the Web of Science scientific database between 1985 until 2020. The search in the web of science database was done based on 4 ways, and after several steps of filtering, 1789 articles related to the field of urban design were obtained for citation analysis. Then, the obtained data were entered into the Histcite citation analysis software and the software of creating Scientific maps, Vosviewer, for citation analysis.

Findings: Based on the results it was found that 2014 was the most successful year in of producing top cited articles and Respectively United States, China and Australia and also Respectively Berkeley, Utah and Michigan universities in united states producing the most cited Articles in the field of urban design. Meanwhile, Iran is ranked 21st in the world in terms of producing top cited articles in the field of urban design, and also Amirkabir Univ Technol, Shahid Beheshti Univ and Shahid Rajae Teacher Training Univ are respectively as the top academic institutions in terms of producing top cited articles in the field of urban design in iran.

Discussion and Conclusion: Due to the interdisciplinary nature of urban design knowledge and the involvement of various disciplines and knowledge related to this field, it is necessary to increase cooperation between different universities and create incentive mechanisms for researchers in this field in order to improve the quality of future researches.

Keywords: Citation analysis, articles, urban design, web of science.

1- PhD student in urban planning and lecturer in urban planning, Vahdat Institute of Higher Education, Torbat-e Jam, Iran.

2- PhD student in Urban Planning, Faculty of Art and Architecture, Islamic Azad University, Mashhad Branch, Mashhad, Iran.

3- Assistant Professor, Department of Urban Planning, Mashhad Branch, Islamic Azad University, Mashhad, Iran. *(Corresponding Author)

مقدمه

بین‌المللی و خوشه‌بندی موضوع به ایجاد یک راهنمای اکتشافی برای نوآوری در تحقیقات مربوط به حمل و نقل شهری پرداخته‌اند.

با توجه به سابقه کوتاه شکل‌گیری رشته طراحی شهری در دهه ۱۹۵۰ و وجود دیدگاه‌ها و نظرات متعدد و گسترده اندیشمندان مختلف، تا کنون اگرچه پژوهش‌های متعددی با دامنه موضوعات متنوع و گسترده‌ای پیرامون موضوعات طراحی شهری انجام گرفته است اما فقدان پژوهش‌های مرور نظام‌مند در این زمینه مشهود است. در ادبیات نظری پژوهش‌های مختلف در این حوزه، معرفی برترین آثار، برترین نویسندگان و برترین موسسات دانشگاهی حوزه طراحی شهری عموماً به صورت کشفی و شهودی انجام می‌گیرد و عمدتاً هیچ‌گونه مبنای دقیق علمی برای معرفی برترین‌های این رشته دانشگاهی مد نظر قرار نمی‌گیرد. از این رو این پژوهش در پی آن است تا به تحلیل استنادی مقالات حوزه طراحی شهری در پایگاه وب آف ساینس در حد فاصل سال‌های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰ بپردازد. هدف اصلی پژوهش حاضر بررسی مقالات پر استناد، نویسندگان برتر، مجلات برتر، موسسات دانشگاهی برتر، میزان همکاری بین نویسندگان و روند تولیدات علمی به تفکیک هر سال در حوزه طراحی شهری بر اساس داده‌های پایگاه وب آف ساینس است.

ادبیات تحقیق

طراحی شهری: اصطلاح "طراحی شهری" احتمالاً در اواسط دهه ۱۹۵۰ ابداع شده است اما تا ۲۰ سال بعد هنوز عمدتاً در خارج از یک دایره کوچک از مردم که نگران توسعه حوزه‌های شهری بودند، بلا استفاده بود اما امروزه تقریباً برای هر چیزی که مربوط به سکونتگاه‌های انسانی باشد، استفاده می‌شود (۶). در زمان معرفی طراحی شهری به عنوان یک حرفه جداگانه، زیباسازی شهری هدف اصلی آن محسوب می‌شد. با گذشت زمان، دامنه و اهداف طراحی شهری تغییر کرده و در حال حاضر طراحی شهری نقشی حیاتی در توسعه شهر ایفا می‌کند. امروزه طراحی شهری در تقاطع معماری، معماری منظر و برنامه‌ریزی شهر عمل می‌کند. در مجموع طراحی شهری به دنبال ارتقاء

علم و فناوری نیروهای، محرک جامعه معاصر ما هستند که تحلیل این نیروها در جهت تبیین سیاست‌ها و مدیریت تحقیقات علمی ضروری است؛ با توجه به این موضوع، به تحلیل اعتبار پیشرفت‌های علمی و فناوری نیاز داریم که این ارزیابی عملکرد پژوهشی بر مبنای روش‌های کتاب‌سنجی و شاخص‌های آن انجام می‌شود (۱). علم‌سنجی یکی از متداول‌ترین روش‌های ارزیابی فعالیت‌های علمی و مدیریت پژوهش است (۲). تحلیل استنادی به طور دقیق از کار فردی به اسم یوجین گارفیلد نشأت می‌گیرد که اهمیت استناد را شناسایی کرد و سپس در سال ۱۹۵۰ شاخص استنادی علوم را ایجاد کرد (۳). موضوعات علم‌سنجی و تحلیل استنادی سال‌هاست که در کشورهای مختلف و در ایران به طور جدی در یک دهه گذشته در راستای ارزیابی وضعیت تولیدات علمی رشته‌ها و حوزه‌های گوناگون مورد استفاده قرار می‌گیرند. از نمونه مقالات پژوهشگران ایرانی در حوزه علم‌سنجی می‌توان به پژوهش صراطی شیرازی (۱۴۰۰) با موضوع ارتباط صنعت و دانشگاه (۴) و سوری و همکاران (۱۳۹۹) با موضوع ترسیم نقشه علمی تولیدات پژوهشگران هنر و معماری دانشگاه آزاد اسلامی در پایگاه وب آف ساینس (۵) اشاره کرد.

طراحی شهری یک رشته مشارکتی است که با سایر رشته‌ها کار می‌کند تا فرم‌ها و فضاهای سه‌بعدی را برای افراد ایجاد کند که به طور موثر عمل می‌کنند. بنابراین طراحی شهری به دنبال ارتقاء زندگی شهری و ساکنان آن به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و زیست‌محیطی است (۶). در حوزه طراحی شهری پژوهش‌های چندانی در راستای علم‌سنجی و تحلیل استنادی آثار انجام نگرفته است؛ اما از معدود پژوهش‌های مرتبط با حوزه‌های شهری و شهرسازی می‌توان به پژوهش "هو و همکاران" (۲۰۱۹) اشاره کرد که در مقاله‌ای تحت عنوان "مروری بر علم‌سنجی در ادبیات لجستیک شهر: روندهای تحقیق، نظریه پیشرفته و عمل" با بررسی و تحلیل اطلاعات آماری ۵۱۳ مقاله در حوزه توسعه لجستیک شهری شامل: سال انتشار، مجله چاپ، روش تحقیق بین سال‌های ۱۹۹۳ تا ۲۰۱۸ با تهیه نقشه‌های علمی شبکه هم‌تالیفی و همکاری

پایگاه های مرجع تحلیل استنادی و علم سنجی: واضح است برای تجزیه و تحلیل کمی موفقیت آمیز استنادها، باید منابع جامع و دقیق داده های استنادی وجود داشته باشد. منبع اصلی استناد در گذشته، پایگاه علمی تامسون رویترز ISI (Web of Science (WoS) بود که یک پایگاه داده تخصصی است که کلیه مقالات در حدود ۳۴۰۰۰ مجله را پوشش می دهد. این پایگاه همچنین کنفرانس ها را نیز پوشش می دهد و شروع به پوشش دادن کتب نیز کرده است. در سال ۲۰۱۶ و پس از تاسیس مجموعه کلاریویت آنالیتیکس (Clarivate Analytics) این مجموعه اعلام کرد که موسسه ISI را به عنوان گروه علمی و پژوهش های آکادمیک خود بازتاسیس و بازتعریف می کند و در نتیجه ISI به عنوان بازوی علمی و پژوهشی کلاریویت آنالیتیکس تعیین شد. از سال ۲۰۰۴ پایگاه بسیار مشابه رقیب از Elsevier به نام Scopus در دسترس است که مجلات و کنفرانس ها و کتب را پوشش می دهد. اسکوپوس تا سال ۱۹۹۶ بازیابی می شود در حالی که وب آف ساینس از سال ۱۹۰۰ به بعد در دسترس است. این دو پایگاه داده منبع سنتی اکثر پژوهش های علم سنجی بوده اند (۳).

روش شناسی پژوهش

پژوهش حاضر از نوع کاربردی علم سنجی و با هدف تحلیل استنادی مقالات حوزه طراحی شهری اجرا شده است. جامعه این پژوهش پایگاه علمی وب آف ساینس بوده است. پایگاه وب آف ساینس، قدیمی ترین شاخص استنادی علوم است که در سال ۱۹۶۴ توسط موسسه اطلاعات علمی (ISI) به صورت تجاری معرفی شد؛ در ابتدا این پایگاه حدود ۷۰۰ مجله را تحت پوشش قرار داد، طی دو سال این پوشش به ۱۵۷۳ مورد افزایش یافت. با رشد سریع سرمایه گذاری تحقیقاتی در دهه ۱۹۶۰، تعداد مجلات بیشتری تحت پوشش قرار گرفت. تا سال ۱۹۷۰، حدود ۲۲۰۰ مجله، به همراه چهار میلیون منبع از این منابع نمایه شد. این پایگاه تا سال ۲۰۱۹ حدود ۳۴۰۰۰ مجله را تحت پوشش خود قرار داده است (۱۴). در حال حاضر از بین ۵۹۵۴ مجله نمایه شده در نمایه استنادی منابع نوظهور، ۴۵ مجله از کشور ایران وجود دارد (۱۵).

زندگی شهری و ساکنان آن به لحاظ اقتصادی، اجتماعی و زیست محیطی است (۷).

می توان گفت طراحی شهری در کشور ایران چند سال پس از ایجاد اولین رشته طراحی شهری در دانشگاه هاروارد با راه اندازی دوره کارشناسی ارشد برنامه ریزی شهری- منطقه ای در اواخر دهه ۱۳۴۰ به عنوان یک گرایش به وجود آمد (۸). طی دهه های گذشته تجارب متعددی در امر طراحی شهری در کشور صورت گرفته که برخی مربوط به دوره قبل از انقلاب (نظیر: شوشتر نو و شهستان پهلوی) و تعداد زیاد دیگری مربوط به سال های پس از انقلاب است (۹). بررسی برنامه های درسی دانشگاهی دوره کارشناسی ارشد طراحی شهری در ایران حاکی از رشد فزاینده تاسیس این رشته در دانشگاه های سراسری در طی حدوداً ۳۰ سال از شروع اولین دوره آموزشی در دانشگاه تهران است (۱۰).

علم سنجی و ارزیابی انتشارات علمی: علم سنجی مطالعه جنبه های کمی فرآیند علم به عنوان یک سیستم ارتباطی است. این مسئله به طور متمرکز به تحلیل استنادات در ادبیات دانشگاهی مربوط می شود و در سال های اخیر نقش مهمی در اندازه گیری و ارزیابی کارایی تحقیقات ایفا کرده است (۳). ارزیابی های علم سنجی از طریق شاخص ها انجام می شود. شاخص هایی که برای ارزیابی افراد، تیم ها، کشورها یا نشریات انتخاب شده اند، می توانند مشخص کننده تاثیر یا کمیت یا هر دو باشند (۱۱).

تحلیل استنادی: تهیه نقشه تولیدات علمی دیگر یک فعالیت دانشگاهی نیست بلکه با اهداف عملی، هدایت و مورد استفاده قرار می گیرد. اگرچه تهیه نقشه تولیدات علمی اغلب با نمایش های تصویری ساختار علم برابری داده می شود، اما خروجی اصلی آمارهای ریاضی است که پشت نقشه تولیدات علمی هستند (۱۲). امروزه مهمترین دلایل رواج این شیوه تحلیل تشخیص روش ها و ابزارهای مورد استفاده، اصلاح کارهای خود و دیگران، ارزیابی آثار پیشین، ارائه آثار موجود، رد کردن دیدگاه های دیگران و بررسی میزان جدید بودن ایده ها است (۱۳).

بخش موضوع در بازه زمانی سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰: بر اساس جست و جوی صورت گرفته تعداد ۶۹۸۸۶ نتیجه یافت شد. سپس نتایج فوق را ابتدا بر اساس فیلد نوع اسناد صرفا به مقالات محدود گردید؛ در این مرحله تعداد ۵۲۷۲۹ نتیجه شامل صرفا مقالات باقی ماندند. در مرحله دوم مقالات فوق را بر اساس فیلد حوزه مطالعات شهری محدود گردید و تعداد ۳۷۶۴ مقاله مرتبط با موضوع طراحی شهری باقی ماندند. سپس در مرحله سوم مقالات به صرفا مقالات پر استناد محدود گردید. در انتها بر این اساس تعداد ۴۸ مقاله پر استناد بر اساس موضوع طراحی شهری، در بازه زمانی فوق باقی ماندند، که در یک مرحله خروجی گرفته شد.

روش تحلیل در این پژوهش تحلیل استنادی و ابزارهای تحلیل نرم افزار تحلیل استنادی هیست سایت و نرم افزار تولید نقشه های علمی ووس ویور بوده است. نرم افزار هیست سایت توسط تیم گارفیلد در مؤسسه اطلاعات علمی (ISI) تولید شده و برای تحلیل داده‌ها با شیوه‌های علم سنجی و کتاب سنجی به کار می‌رود. نرم افزار هیست سایت این امکان را می دهد تا مقالات، نویسندگان و مجلات و نمایش گرافیکی مقالات تأثیرگذارتر درباره یک تقویم موضوعی را دنبال کنیم (۱۶). برای بهره گیری کامل از تمام ویژگی های نرم افزار هیست سایت دسترسی به پایگاه وب آو ساینس مورد نیاز است. نرم افزار ووس ویور ابزاری برای ایجاد نقشه های علمی بر اساس داده های شبکه و تجسم و کاوش در این نقشه‌ها است. در این نرم افزار می توان بر اساس شبکه داده‌های در دسترس نقشه ایجاد کرد. موارد موجود در این شبکه ها می توانند از طریق هم تالیفی، هم‌رخدادی، استناد، پیوند کتابشناختی یا پیوندهای استناد به هم متصل شوند (۱۱). به منظور تحلیل داده‌ها، داده های با فرمت text را طی ۵ مرحله (با توجه به وجود ۵ فایل خروجی از پایگاه وب آف ساینس) وارد نرم افزار تحلیل استنادی هیست سایت شد. بر اساس اطلاعات نمایش داده شده در نرم افزار هیست سایت پس از حذف مقالات تکراری تعداد ۱۷۸۹ مقاله به دست آمد. این مقالات توسط ۶۰۴۳ نویسنده نوشته شده و در ۵۸۴ مجله به چاپ رسیده اند و مجموع تعداد استناد ها به این ۱۷۸۹ مقاله، ۳۲۹۸۰ بار استناد بوده‌است. برای ترسیم نقشه‌های علمی،

جست و جو در پایگاه وب آف ساینس را می‌توان بر اساس بخش‌های مختلف (عنوان، موضوع، نویسنده و...) انجام داده و در هر مرحله نتایج را بر اساس زمینه‌های مختلف (نوع آثار، حوزه مطالعاتی آثار، آثار پر استناد، آثار با دسترسی آزاد و...) فیلتر نمود. سپس نتایج حاصله را طی یک تا چند مرحله (با توجه به محدودیت تعداد ۵۰۰ عددی خروجی وب آف ساینس در هر مرحله) با فرمت plain text خروجی گرفت و تغییرات جزئی جهت وارد شدن به نرم افزار هیست سایت را در فایل های خروجی با فرمت text اعمال نمود. مراحل جست و جو در پایگاه وب آف ساینس به شرح زیر بوده است:

مرحله ۱: استفاده از کلیدواژه Urban Design در بخش عنوان (Title) در بازه زمانی سال های ۱۹۸۸ تا ۲۰۲۰: بر اساس جست و جوی صورت گرفته تعداد ۱۱۰۵ نتیجه یافت شد که شامل مقالات، مصاحبه ها، کتاب ها، خلاصه نشست ها و... است. بر اساس عنوان پژوهش، نتایج رکوردهای به دست آمده بر اساس فیلد نوع اسناد، صرفا به مقالات محدود گردید و در نهایت تعداد ۹۹۲ مقاله در بازه زمانی فوق حاصل شد. سپس نتایج طی دو مرحله خروجی گرفته شد. مرحله ۲: استفاده از کلیدواژه Urban Design در بخش موضوع (Topic) در بازه زمانی سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰: بر اساس جست و جوی صورت گرفته تعداد ۶۹۸۸۶ نتیجه یافت شد سپس نتایج فوق به صرفا مقالات پر استناد (Top Cited) محدود گردید. بر این اساس تعداد ۴۲۳ مقاله پر استناد حاصل شده و در یک مرحله خروجی گرفته شد. مرحله ۳: استفاده از کلیدواژه Urban Design و در بخش عنوان در بازه زمانی سال های ۱۹۸۵ تا ۲۰۲۰: بر اساس جست و جوی صورت گرفته تعداد ۴۵۰۹ نتیجه یافت شد سپس نتایج فوق ابتدا بر اساس فیلد نوع اسناد صرفا به مقالات محدود گردید؛ در این مرحله تعداد ۲۲۶۱ نتیجه شامل صرفا مقالات باقی ماندند. در مرحله بعدی مقالات فوق بر اساس فیلد حوزه مطالعات شهری محدود گردید و در نهایت تعداد ۴۵۵ مقاله مرتبط با عنوان طراحی شهری با این نوع جست و جو در بازه زمانی فوق، حاصل شد. سپس نتایج و داده های به دست آمده از پایگاه وب آف ساینس طی یک مرحله خروجی گرفته شد. مرحله ۴: استفاده از کلیدواژه Urban Design و در

با نویسنده ایرانی در میان مقالات برتر به لحاظ تعداد استناد موجود نیست و نزدیکترین مقاله برتر با نویسنده ایرانی به لحاظ تعداد استناد مقاله شماره ۲۵۰ با عنوان " فضای باز عمومی، فعالیت بدنی، طراحی شهری و بهداشت عمومی: مفاهیم، روش ها و دستور کار تحقیق " (کوهرساری و همکاران، ۲۰۱۵) است.

داده‌های خروجی پایگاه وب آف ساینس وارد نرم افزار ووس ویور شده و بر اساس ویژگی‌های مختلف خروجی آن تنظیم گردید.

یافته های پژوهش

معرفی برترین مقالات مرتبط با حوزه طراحی شهری:

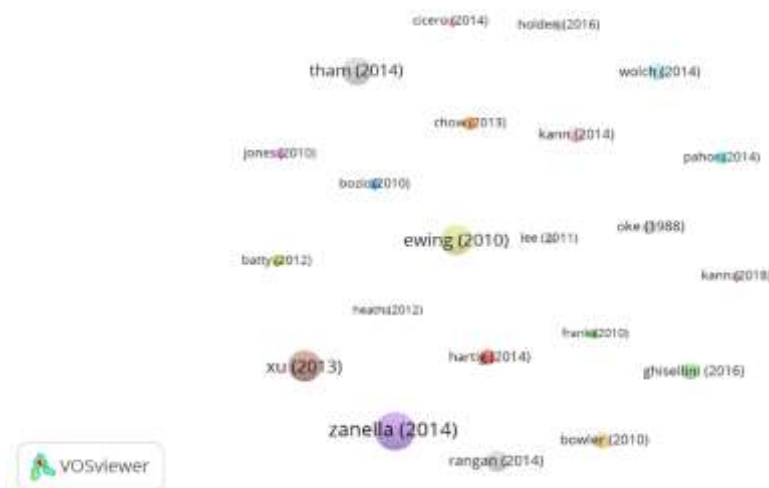
طبق بررسی ها و تحلیل نتایج و داده های خروجی تحقیق از پایگاه وب آف ساینس در نرم افزار هیست سایت هیچ مقاله‌ای

جدول ۱- برترین مقالات مرتبط با حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Table 1. Top articles related to urban design based on the number of citations

رتبه	عنوان مقاله	نویسندگان	مجله	سال چاپ	تعداد استناد
۱	اینترنت اشیاء برای شهرهای هوشمند	<u>Zanella A, Bui N, Castellani A, Vangelista L, Zorzi M</u>	IEEE internet of things journal	۲۰۱۴	۲۰۳۴
۲	سفر و محیط ساخته شده	<u>Ewing R, Cervero R</u>	Journal of the American planning association	۲۰۱۰	۱۶۰۴
۳	فضای سبز شهری، سلامت عمومی و عدالت محیطی: چالش ساختن شهرها "فقط به اندازه کافی سبز"	<u>Wolch JR, Byrne J, Newell JP</u>	Landscape and urban planning	۲۰۱۴	۹۴۷
۴	سبز سازی در راستای خنک سازی شهرها: یک مرور سیستماتیک از شواهد تجربی	<u>Bowler DE, Buyung-Ali L, Knight TM, Pullin AS</u>	Landscape and urban planning	۲۰۱۰	۸۷۱
۵	طبیعت و سلامتی	<u>Hartig T, Mitchell R, de Vries S, Frumkin H</u>	Annual review of public health	۲۰۱۴	۸۴۲
۲۵۰	(فضای باز عمومی، فعالیت بدنی، طراحی شهری و بهداشت عمومی: مفاهیم، روش ها و دستور کار تحقیق	<u>Koohsari MJ, Mavoja S, Villanueva K, Sugiyama T, Badland H, et al.</u>	Journal of health and place	۲۰۱۵	۱۱۹

برترین مقالات به لحاظ تعداد استناد در نرم افزار ووس ویور بر اساس تعداد حداقل ۵۰۰ بار استناد به صورت زیر بوده است.

شکل ۱- نقشه علمی برترین مقالات حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Figure 1. Scientific map of the best articles in the field of urban design based on the number of citations

جهت ارزیابی کیفی تحقیقات علمی) بر اساس نتایج هر نویسنده در پایگاه گوگل اسکالر بررسی شده است. بر این اساس ۵ نویسنده برتر بر استناد و همچنین شاخص h هر نویسنده در جدول ۲ ارائه شده است.

معرفی برترین نویسندگان مرتبط با حوزه طراحی شهری: در گام دوم طبق خروجی های پایگاه وب آف ساینس در نرم افزار هیست سایت، برترین نویسندگان مرتبط با حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد به هر نویسنده مورد مطالعه قرار گرفته است. همچنین شاخص h هر نویسنده (به عنوان ابزاری

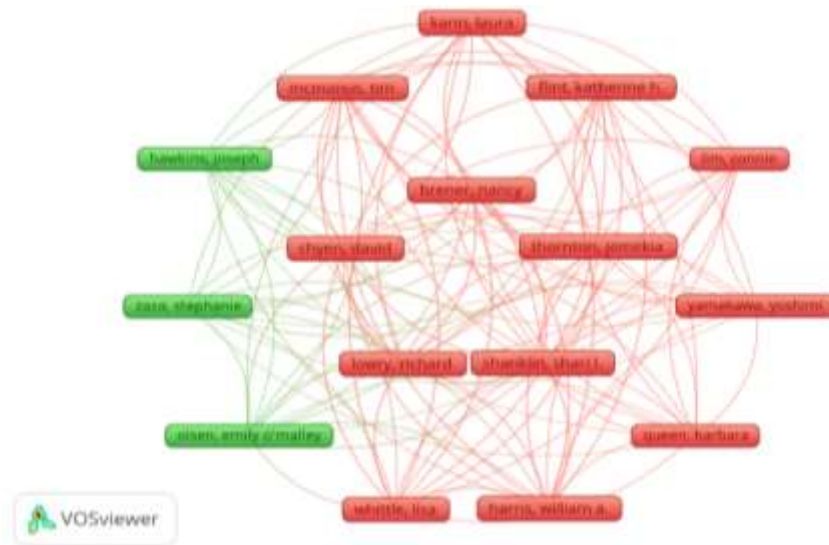
جدول ۲- برترین نویسندگان مرتبط با حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Table 2. Top authors related to the field of urban design based on the number of citations

رتبه	نویسنده	تعداد استناد	شاخص h	رشته و موسسه دانشگاهی وابسته
۱	Andrea Zanella	۲۰۳۴	۳۷	Telecommunications Engineering, <u>University of Padova</u>
۲	Robert Cerver	۱۶۴۰	۸۸	City and Regional Planning, <u>University of California</u>
۳	Reid Ewing	۱۶۲۲	۶۲	Professor of City and Metropolitan Planning, <u>University of Utah</u>
۴	Jason A. Byrne	۹۴۷	۳۳	Professor of Human Geography & Planning, <u>University of Tasmania</u>
۵	Joshua Newell	۹۴۷	۲۶	Associate Professor, <u>University of Michigan</u>

ووس ویور، حداقل آثار هر نویسنده را ۲ و حداقل تعداد استناد به هر نویسنده را ۱۰۰۰ بار در نظر گرفته شد.

نقشه علمی بیشترین میزان همکاری بین نویسندگان در تولید مقالات در تصویر ۲ ارائه شده است. برای این منظور در نرم افزار

شکل ۲- نقشه علمی بیشترین میزان همکاری بین نویسندگان در حوزه طراحی شهری

Figure 2. Scientific map The highest level of cooperation between authors in the field of urban design

علمی هر مجله می باشد)، ارائه شده است. بر این اساس ۵ مجله برتر بر اساس تعداد استناد در جدول ۳ معرفی شده اند. هیچ یک از مجله و نشریه‌های ایرانی در حوزه شهرسازی و معماری در میان مجلات و نشریات برتر در حوزه طراحی شهری وجود ندارد.

معرفی برترین مجلات مرتبط با حوزه طراحی شهری: در گام سوم معرفی برترین مجلات علمی مرتبط با حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد به آثار چاپ شده در هر مجله، همچنین تعداد آثار منتشر شده در حوزه طراحی شهری و ضریب تاثیر برترین مجلات (که بیانگر میانگین تعداد استنادها به مقالات چاپ شده در هر مجله و نشان دهنده میزان اعتبار

جدول ۳- برترین مجلات مرتبط با حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Table 3. Top journals related to the field of urban design based on the number of citations

رتبه	عنوان مجله	تعداد استناد به آثار	تعداد آثار منتشر شده	ضریب تاثیر مجله
۱	(منظر و برنامه ریزی شهری)	۶۲۲۹	۷۲	۵,۴۴
۲	(انرژی و ساختمان)	۱۹۹۸	۲۵	۴,۸۶
۳	(ساختمان و محیط زیست)	۶۹۸	۱۹	۴,۹۷
۴	(شهرها)	۶۴۱	۳۲	۴,۸۰
۵	(انرژی تجدیدپذیر)	۳۹۲	۹	۶,۲۷

واژگان مرتبط با حوزه طراحی شهری در جدول ۴ ارائه شده است.

معرفی پر استنادترین واژگان در حوزه موضوعات طراحی شهری: در گام چهارم، پرتکرارترین و پر استنادترین

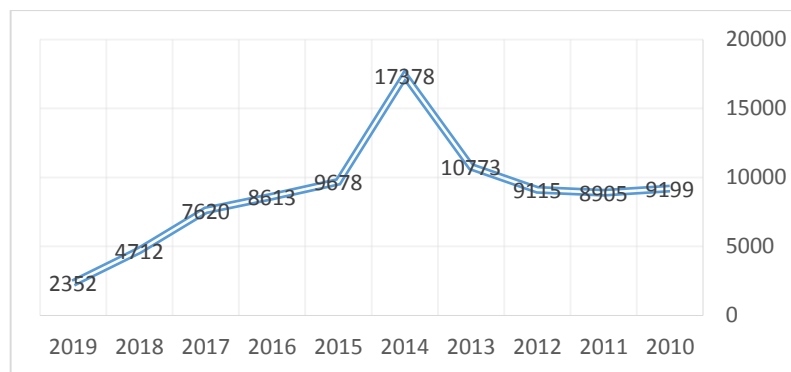
جدول ۵- پر تولیدترین سال ها در مقالات حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Table 5. The most productive years in the field of urban design articles based on the number of citations

رتبه	سال	تعداد استناد به مقالات	تعداد تولیدات علمی
۱	۲۰۱۴	۱۷۳۷۸	۱۰۳
۲	۲۰۱۳	۱۰۷۷۳	۱۰۲
۳	۲۰۱۵	۹۶۷۸	۱۳۷
۴	۲۰۱۰	۹۱۹۹	۵۶
۵	۲۰۱۲	۹۱۱۵	۸۹

ترین مقاله (با مقالات) حوزه طراحی شهری در این سال ارائه شده، کلیت نمودار با شیبی مثبت در حال حرکت است.

نمودار زیر روند تولید مقالات پر استناد حوزه طراحی شهری در ۱۰ سال اخیر را نمایش می‌دهد. بجز سال ۲۰۱۴ که پر استناد

نمودار ۱- روند تولید مقالات پر استناد حوزه طراحی شهری در ۱۰ سال اخیر

Diagram 1. The trend of producing top cited articles in the field of urban design in the last 10 years

ایرانی وجود ندارد. در این میان دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران با تعداد ۲۲۷ بار استناد در رتبه ۴۳۴ و دانشگاه‌های شهید بهشتی و تربیت دبیر شهید رجایی با ۲۰ و ۶ بار استناد به مقالات به ترتیب در رتبه های ۱۱۴۳ و ۱۴۹۹ قرار گرفته اند.

معرفی برترین موسسات دانشگاهی تولید کننده مقاله در حوزه طراحی شهری: در گام ششم، برترین موسسات دانشگاهی (جدول ۶) به لحاظ تعداد استناد به مقالات ارائه شده است. در این زمینه برترین هیچ دانشگاه و موسسه دانشگاهی

جدول ۶- برترین موسسات دانشگاهی حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد به مقالات

Table 6. Top academic institutions in the field of urban design based on the number of citations to articles

رتبه	دانشگاه	تعداد استناد به مقالات	تعداد تولیدات علمی
۱	(دانشگاه برکلی کالیفرنیا، آمریکا)	۲۸۱۳	۱۷
۲	(دانشگاه یوتا، آمریکا)	۱۶۳۶	۴
۳	(دانشگاه میشیگان، آمریکا)	۱۲۲۹	۸
۴	(دانشگاه بریتیش کلمبیا، کانادا)	۱۰۸۷	۴
۵	(دانشگاه هاروارد، آمریکا)	۱۰۶۷	۴

۹	۲۲۷	(دانشگاه صنعتی امیرکبیر تهران)	۴۳۴
۳	۲۰	(دانشگاه شهید بهشتی تهران)	۱۱۴۳
۳	۶	(دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران)	۱۴۹۹

انگلستان و چین بوده‌اند. همچنین در این میان کشور ایران با تعداد ۲۲۹۰ بار استناد از ۴۸ مقاله تولید شده و با اختصاص ۲/۴٪ از تعداد کل استنادات به مقالات حوزه طراحی شهری، در جایگاه ۲۱ قرار دارد.

معرفی برترین کشورهای تولید کننده مقالات در حوزه طراحی شهری: در گام هفتم، برترین و موفق ترین کشورها در زمینه تولید مقالات حوزه طراحی شهری به لحاظ تعداد استناد به مقالات در جدول زیر ارائه شده است. موفق ترین کشورها در زمینه تولید مقالات به ترتیب شامل ایالات متحده آمریکا،

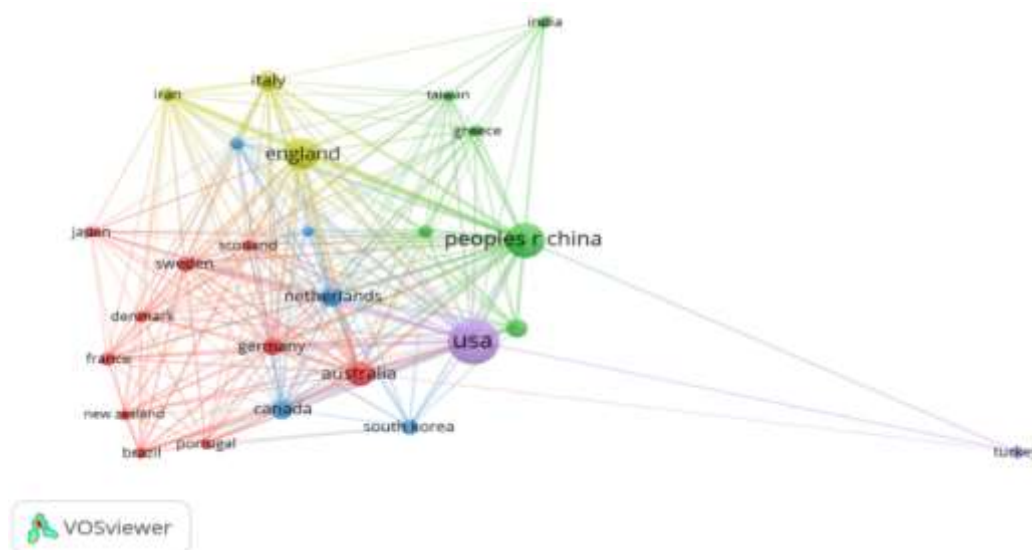
جدول ۷- برترین کشورهای تولید کننده مقالات حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد

Table 7. Top countries producing articles in the field of urban design based on the number of citations

رتبه	کشور	تعداد استناد به مقالات	تعداد مقالات تولید شده	درصد استناد
۱	ایالات متحده آمریکا	۴۵۵۲۴	۴۹۶	٪ ۴۶,۷
۲	انگلستان	۱۸۴۳۹	۲۵۸	٪ ۱۸,۹
۳	چین	۱۴۷۸۲	۲۹۲	٪ ۱۵,۲
۴	استرالیا	۱۰۶۲۶	۱۵۶	٪ ۱۰,۹
۵	کانادا	۹۷۵۴	۹۴	٪ ۱۰
۲۱	ایران	۲۲۹۰	۴۸	٪ ۲,۴

علمی بیشترین میزان همکاری میان کشورهای تولید کننده مقالات طراحی شهری بر اساس حداقل ۳۰۰ بار استناد و حداقل ۲۵ اثر تولید شده در هر کشور به شرح تصویر ۴ است.

بیشترین ارتباط میان کشورهای مختلف در تولید مقالات پر استناد در حوزه طراحی شهری (بر اساس تحلیل‌های نرم افزار ووس ویور در کشورهای آمریکا و چین صورت گرفته است. نقشه

تصویر ۴- نقشه علمی بیشترین میزان همکاری میان کشورهای تولید کننده مقالات در حوزه طراحی شهری

Figure 4. Scientific map The highest level of cooperation between countries producing articles in the field of urban design

نتیجه گیری

اساس تعداد استناد به ترتیب کشورهای ایالات متحده آمریکا، چین و استرالیا بوده‌اند.

یکی از موارد قابل توجه در تحلیل استنادی حاضر حوزه تخصصی نویسندگان و پژوهشگران است. بسیاری از پژوهشگرانی که در این حوزه اقدام به چاپ مقاله نموده‌اند دارای تخصص‌هایی غیر از صرفاً طراحی شهری (مانند برنامه ریزی شهری، جغرافیا، محیط زیست، معماری و...) هستند. از این رو می‌توان گفت که دانش طراحی شهری با در بر گرفتن موضوعاتی از قبیل توسعه شهری، فناوری، توسعه پایدار، محیط زیست، موضوعات اجتماعی و اقتصادی و... یک دانش میان رشته‌ای محسوب می‌شود. طبق بررسی‌های انجام گرفته کشور ایران با تولید ۴۸ عنوان مقاله چاپ شده در مجلات برتر طراحی شهری و همچنین تعداد ۲۲۹۰ بار استناد به این مقالات در رتبه ۲۱ برترین کشورهای تولید کننده مقالات بر استناد در حوزه طراحی شهری قرار می‌گیرد. همچنین برترین دانشگاه ایران در تولید مقالات بر استناد در حوزه طراحی شهری به ترتیب دانشگاه صنعتی امیرکبیر، دانشگاه شهید بهشتی و دانشگاه تربیت دبیر شهید رجایی تهران بوده‌اند. موسسات دانشگاهی ایران با قرار نگرفتن در زمره برترین‌های حوزه طراحی شهری در تولید مقالات بر استناد و برتر در حوزه طراحی شهری از کاستی‌های زیادی برخوردار است و باید به پژوهش در این زمینه توجه بیشتری شود. مهمترین راهکارهای پیشنهادی اجرایی جهت ارتقاء کیفیت علمی رشته طراحی شهری در ایران به شرح زیر است:

- ایجاد ساز و کارهای تشویقی و ترغیبی برای دانشجویان رشته طراحی شهری جهت انجام فعالیت‌های علمی و انتشار دستاوردهایشان در این زمینه؛ بسترسازی جهت تسهیل مشارکت پژوهشگران علمی در زمینه‌ی طراحی شهری از کشورهای مختلف جهان؛ استفاده از پر استنادترین و جدیدترین مقالات حوزه طراحی شهری؛ ارتباط علمی با برترین اساتید و موسسات دانشگاهی حوزه طراحی شهری؛ در نظر گرفتن امتیاز در شاخص‌های علمی نشریات برای انتشار

با توجه به نقش و اهمیت پژوهش‌های علمی در حوزه طراحی شهری، شناخت برترین و پر استنادترین نویسندگان، برترین مقالات، برترین موسسه‌های علمی و... جزو مهمترین و کلیدی‌ترین راهکارهای ارتقاء کیفیت علمی این رشته محسوب می‌شود. جهت بررسی روند و فرآیند توسعه علوم مختلف و مخصوصاً حوزه طراحی شهری، در سال‌های اخیر روش‌ها و بانک‌های اطلاعاتی متعددی از جمله پایگاه‌های اطلاعات علمی وب آف ساینس و اسکوپوس مورد استفاده قرار گرفته است. با توجه به گستردگی این بانک‌های اطلاعاتی نرم افزارهای مختلفی همچون ووس ویور و هیست سایت که در پژوهش حاضر نیز مورد استفاده قرار گرفتند، تولید شده‌اند.

با بررسی‌های انجام شده در پژوهش حاضر برترین‌های حوزه طراحی شهری مشخص گردید. به این ترتیب که مقاله‌ی "[Internet of Things for Smart Cities](#)" با ۲۰۳۴ استناد، پر استنادترین مقاله در حوزه‌ی طراحی شهری است. برترین نویسنده Robert Cervero با ۱۶۰۴ بار استناد به مقالات و شاخص اچ ۸۸ با وابستگی دانشگاهی به رشته برنامه‌ریزی شهری و منطقه‌ای دانشگاه کالیفرنیا است. برترین مجله‌ی تولید کننده مقاله مجله "Landscape and Urban Planning" با ۶۲۲۹ استناد و با ۷۲ اثر منتشر شده در این حوزه می‌باشد. پرتکرارترین واژگان مرتبط با طراحی شهری بر اساس تعداد استناد، واژه "Urban" با ۲۴۵۷۴ بار استناد و ۱۴۰۳ بار تکرار و واژه "Design" با ۱۹۲۶۱ بار استناد و ۱۲۳۹ بار تکرار است. برترین سال‌ها در تولید مقالات حوزه طراحی شهری بر اساس تعداد استناد به ترتیب سال‌های ۲۰۱۴ با ۱۷۸۷۸ بار استناد به مقالات، ۲۰۱۳ با ۱۰۷۷۳ بار استناد به مقالات و ۲۰۱۵ با ۹۶۷۸ بار استناد به مقالات می‌باشد. برترین موسسات دانشگاهی به لحاظ تولید مقالات علمی بر استناد در حوزه طراحی شهری به ترتیب دانشگاه‌های برکلی کالیفرنیا، دانشگاه یوتا و میشیگان در ایالات متحده آمریکا هستند. در نهایت برترین کشورهای تولید کننده مقالات در این حوزه بر

7. Dias, N & Curwell, S & Bichard, E. (2014). The Current approach of Urban Design and its Implications for Sustainable Urban Development. 4th International Conference on Building Resilience, Building Resilience, Salford Quays, United Kingdom, 2014
8. Banerjee, T. (1990). "Third World City Design: Values, Models and Education". In: Breaking the Boundaries, a One-World Approach to Planning Education, (ed.) Bishwapriya Sanyal, MIT, Camb. Mass.
9. Bahraini, Seyyed Hossein & Aminzadeh, Behnaz. (2006). "Urban Design in Iran: A New Perspective", Journal of Fine Arts, Volume 1, Number 26, pp. 13-26. (In Persian)
10. Razzaghi asl, S. (2010), "Criteria for selecting the field of urban design in Iran from the perspective of students", *Armanshahr Journal*, Volume 3, Number 4, pages: 69-76. (In Persian)
11. Vinkler, P. (2019). "Core journals and elite subsets in scientometrics Scientometrics", *Scientometrics*, Springer; Akadémiai Kiadó, vol. 121(1), Pages 241-259.
12. Boyack, K., Klavans, R., (2010). "Co-citation analysis, bibliographic coupling, and direct citation: Which citation approach represents the research front most accurately?" *Journal of the American Society for Information Science and Technology*. 61(12), 2389-2404.
13. Yang, S & Dong, K. (2017). Methods of Citation Analysis. *Infometrics*: 207-309.
14. Birkle, C., Pendlebury, A., Schnell, J., & Adams, J., (2019). "Web of Science as a data source for research on scientific and scholarly activity".

مقالات علم سنجی و تحلیل استنادی در حوزه طراحی شهری جهت ارزیابی کیفیت این رشته؛ بررسی و کشف نقاط ضعف انتشار تولیدات علمی در گروه های آموزشی طراحی شهری؛ شناسایی و رفع موانع پیش روی پژوهشگران در انجام فعالیت های علمی و یا عدم انتشار یافته های علمی آن ها در زمینه های طراحی شهری؛ تلاش بیشتر دانشگاه های مختلف جهان در زمینه ی آموزش روش های علم سنجی و تحلیل استنادی به پژوهشگران رشته طراحی شهری و آشنایی درست آن ها با این گونه پژوهش ها.

References

1. Moed, H.F. (2009). "Measuring research performance using the science citation index". *Scientometrics*, 53(3), 281-296.
2. Heather, N.K. (2009). "Research evaluation and citation analysis: key issues and implications". *The electronic library*, 27 (3), 361-375
3. Mingers, J., Leydesdorff, L., (2015). "A Review of Theory and Practice in Scientometrics". *European Journal of Operational Research*, 246(1), 1-19
4. Sarati Shirazi, Mansoureh. (2021). "Study of the Inverse Citation Relationship between Industry and University Co-Publishers Based on Web of Science Database in 2018", *Scientometrics Research Journal*, Volume 7, Number 2. (In Persian)
5. Souri, F., Norouzi, Y., Famil Rouhani, S A A & Zarei, A., (2020). "Drawing a scientific map of the works of art and architecture researchers of Islamic Azad University in the web of science database", *scientometric research journal*, volume 6, number 1. (In Persian)
6. Lang, Jon., (2005). *Urban Design: a typology of procedures and products* Elsevier / Architectural Press.

16. Wulff Barreiro, E. (2015). Using HistCite software to identify significant articles in subject searches of the Web of Science. <https://www.webofknowledge.com/>, at December, 2020, 10:35:00 PM
- Quantitative Science Studies, 1(1), 363-376.
15. Fahimifar, S., (2018). "Introducing scientometric indicators and practical acquaintance with web of science", educational PowerPoint. (In Persian)